2024/623

7.3.2024 г.

ПРЕПОРЪКА (ЕС) 2024/623 НА КОМИСИЯТА

от 18 декември 2023 година

относно проекта за актуализиран интегриран национален план в областта на енергетиката и климата на Кипър, обхващащ периода 2021—2030 г., и относно съответствието на мерките на Кипър с целта на Съюза за неутралност по отношение на климата и с гарантирането на напредък в областта на адаптирането към изменението на климата

(само текстът на гръцки език е автентичен)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета ([1]), и по-специално член 9, параграф 2 и член 14, параграф 6 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 ([2]), и по-специално член 7, параграф 2 от него,

като има предвид, че:

Препоръки относно проекта на Кипър за актуализиран интегриран национален план в областта на енергетиката и климата (НПЕК), обхващащ периода 2021—2030 г.

(1) Кипър представи своя проект на актуализиран интегриран национален план в областта на енергетиката и климата на 27 юли 2023 г.

(2) В член 3 и приложение I към Регламент (ЕС) 2018/1999 („Регламента за управлението“) се определят елементите, които трябва да бъдат включени в актуализираните интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата. През декември 2022 г. Комисията прие насоки за държавите членки относно процеса и обхвата на изготвяне на проектите и окончателните актуализирани национални планове в областта на енергетиката и климата ([3]). В насоките са набелязани добри практики и са очертани последиците от неотдавнашните политически, правни и геополитически промени в политиките в областта на енергетиката и климата.

(3) Във връзка с плана REPowerEU ([4]) и като част от циклите на европейския семестър за 2022 г. и 2023 г. Комисията постави силен акцент върху свързаните с енергетиката и климата реформи и инвестиционни нужди на държавите членки, за да се укрепят енергийната сигурност и финансова достъпност чрез ускоряване на екологичния и справедлив преход. Това е отразено в докладите за Кипър за 2022 г. и 2023 г. ([5]) и в препоръките на Съвета към Кипър ([6]). Държавите членки следва да вземат предвид най-новите специфични за всяка държава препоръки в окончателните си актуализирани интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата.

([1]) ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1.
([2]) ОВ L 243, 9.7.2021 г., стр. 1.
([3]) Известие на Комисията относно насоките за държавите членки за актуализиране на националните планове в областта на енергетиката и климата за периода 2021—2030 г. (ОВ C 495, 29.12.2022г., стр. 24).
([4]) COM(2022) 230 final.
([5]) SWD(2022) 604 final, SWD(2023) 613 final.
([6]) COM (2022) 604, Препоръка за препоръка на Съвета; COM (2023) 613 final, Препоръка за препоръка на Съвета

(4) Препоръките на Комисията по отношение на изпълнението на националните цели съгласно Регламента за разпределяне на усилията ([7]) (РРУ) се основават на вероятността държавите членки да спазят целите за 2030 г., като се вземат предвид правилата за използване на възможностите за гъвкавост съгласно РРУ.

(5) Препоръките на Комисията относно улавянето, използването и съхранението на въглерод (CCUS) имат за цел да се направи преглед на планираното внедряване на тези технологии на национално равнище, включително да се получи информация за годишните обеми на CO_2, които се планира да бъдат уловени до 2030 г., разделени по източници на уловения CO_2, идващ от инсталации, обхванати от Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([8]), или от други източници, като биогенни източници или директно улавяне от въздуха; за планираната инфраструктура за транспортиране на CO_2; и за потенциалния вътрешен капацитет за съхранение на CO_2 и обемите за инжектиране на CO_2, които се планира да бъдат налични през 2030 г.

(6) Препоръките на Комисията относно изпълнението съгласно Регламент (ЕС) 2018/841 на Европейския парламент и на Съвета ([9]) (Регламент за земеползването, промените в земеползването и горското стопанство — „Регламент за ЗПЗГС“) се отнасят до изпълнението от страна на държавата членка на правилото „без дебит“ за периода 2021—2025 г. (период 1) и нейната национална цел за периода 2026—2030 г. (период 2), като се вземат предвид правилата, уреждащи използването на възможностите за гъвкавост, както е определено в посочения регламент. В препоръките на Комисията се взема предвид и фактът, че през период 1 всяко превишение на емисиите съгласно Регламента за ЗПЗГС ще бъде автоматично прехвърлено към разпределеното количество емисии съгласно РРУ.

(7) За да може адаптирането към изменението на климата да подпомогне по подходящ начин постигането на целите в областта на енергетиката и смекчаването на изменението на климата, от съществено значение е да се идентифицират потенциалните опасности, свързани с изменението на климата, както и да се анализират уязвимостите и рисковете, които могат да засегнат съответните области, население и сектори. В препоръките на Комисията относно адаптирането се разглежда степента, в която Кипър е включил в актуализирания си НПЕК цели за адаптиране, отчитащи климатичните рискове, които биха могли да попречат на Кипър да постигне общите и конкретните цели на Енергийния съюз. Без конкретни политики и мерки за адаптиране — планирани и изпълнени — постигането на целите в измеренията на Енергийния съюз е застрашено. Управлението на водите при променящите се климатични условия изисква особено внимание поради рисковете от прекъсване на електроснабдяването, тъй като наводненията, високите температури и засушаванията оказват въздействие върху производството на енергия.

(8) Препоръките на Комисията по отношение на амбицията в областта на възобновяемата енергия се основават на формулата, определена в приложение II към Регламент (ЕС) 2018/1999, която на свой ред се основава на обективни критерии, и на основните политики и мерки, които липсват в проекта на актуализирания НПЕК на Кипър, като идеята е да се даде възможност на Кипър да постигне своевременно и икономически ефективно своя национален принос към обвързващата цел на Съюза за енергия от възобновяеми източници от поне 42,5 % през 2030 г., която ще бъде увеличена на 45 % с колективни усилия съгласно Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета ([10]) по отношение на насърчаването на енергията от възобновяеми източници. Препоръките на Комисията се основават и на приноса на Кипър към специфичните цели съгласно членове 15a, 22a, 23, 24 и 25 от посочената

([7]) Регламент (ЕС) 2018/842 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове за държавите членки през периода 2021—2030 г., допринасящи за действията в областта на климата в изпълнение на задълженията, поети по Парижкото споразумение, и за изменение на Регламент (ЕС) № 525/2013 (ОВ L 156, 19.6.2018 г., стр. 26), изменен с Регламент (ЕС) 2023/857 на Европейския парламент и на Съвета от 19 април 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2018/842 за задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове за държавите членки през периода 2021—2030 г., допринасящи за действията в областта на климата в изпълнение на задълженията, поети по Парижкото споразумение, и на Регламент (ЕС) 2018/1999 (ОВ L 111, 26.4.2023 г., стр. 1).

([8]) Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 г. за установяване на система за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Съюза и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета (ОВ L 275, 25.10.2003 г., стр. 32).

([9]) Регламент (ЕС) 2018/841 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за включването на емисиите и поглъщанията на парникови газове от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство в рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г. и за изменение на Регламент (ЕС) № 525/2013 и Решение (ЕС) № 529/2013/ЕС (ОВ L 156, 19.6.2018 г., стр. 1), изменен с Регламент (ЕС) 2023/839 на Европейския парламент и на Съвета от 19 април 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2018/841 по отношение на обхвата, опростяването на докладването и правилата за съответствие и определянето на целите на държавите членки за 2030 г., и на Регламент (ЕС) 2018/1999 по отношение на подобряването на мониторинга, докладването, проследяването на напредъка и прегледа (ОВ L 107, 21.4.2023 г., стр. 1).

([10]) Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82), изменена с Директива (ЕС) 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001, Регламент (ЕС) 2018/1999 и Директива 98/70/ЕО по отношение на насърчаването на използването на енергия от възобновяеми източници и за отмяна на Директива (ЕС) 2015/652 на Съвета (ОВ L, 2023/2413, 31.10.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

директива, както и на свързаните с тях политики и мерки за бързото ѝ транспониране и прилагане. Препоръките отразяват значението на разработването на всеобхватно дългосрочно планиране за внедряването на енергията от възобновяеми източници, и по-специално на вятърната енергия, за да се повиши видимостта за европейската производствена промишленост и операторите на мрежи в съответствие с европейския пакет за вятърната енергия ([11]).

(9) Препоръките на Комисията по отношение на националния принос към енергийната ефективност се основават на член 4 от Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на Съвета ([12]) относно енергийната ефективност; както и на формулата в приложение I към посочената директива и на свързаните политики и мерки за нейното прилагане.

(10) В препоръките на Комисията се обръща специално внимание на общите и конкретните цели и приноса, както и на свързаните с тях политики и мерки за изпълнение на плана REPowerEU с оглед бързото прекратяване на зависимостта от руските изкопаеми горива. В тях са взети предвид извлечените поуки от прилагането на пакета „Да пестим газ за безпроблемна зима“ ([13]). Препоръките отразяват необходимостта от повишаване на устойчивостта на енергийната система с оглед на задълженията, произтичащи от Регламент (ЕС) 2019/941 на Европейския парламент и на Съвета ([14]) за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор и Регламент (ЕС) 2017/1938 на Европейския парламент и на Съвета ([15]) относно сигурността на доставките на газ и в съответствие с Препоръката на Комисията относно съхраняването на енергия ([16]).

(11) В препоръките на Комисията се взема предвид необходимостта от ускоряване на интеграцията на вътрешния енергиен пазар, за да се засилят възможностите за гъвкавост и да се повишат правата и защитата на потребителите. В препоръките на Комисията също така се отчита значението на оценката на броя на домакинствата в положение на енергийна бедност в съответствие с изискванията на член 3 от Регламент (ЕС) 2018/1999 и Препоръка (ЕС) 2023/2407 ([17]) на Комисията.

(12) Препоръките на Комисията отразяват значението на осигуряването на достатъчно инвестиции в научни изследвания и иновации в областта на чистата енергия, за да се стимулира тяхното развитие и производственият капацитет в областта, включително подходящи политики и мерки за енергоемките отрасли и други производства, както и необходимостта от повишаване на квалификацията на работната сила в контекста на промишлеността с нулеви нетни емисии, за да се консолидира силна, конкурентоспособна и чиста икономика в рамките на Съюза.

(13) Препоръките на Комисията се основават на поетите в рамките на Парижкото споразумение ангажименти за постепенно намаляване на използването на изкопаеми горива, както и на значението на постепенното премахване на субсидиите за изкопаеми горива.

(14) Препоръката на Комисията относно нуждите от инвестиции следва нейната оценка за това дали проектът на актуализиран план съдържа общ преглед на нуждите от инвестиции за постигане на общите цели, конкретните цели и приноса за всички измерения на Енергийния съюз; дали в него се посочват източниците на финансиране, като се разграничава между частни и публични източници; дали в него се определят инвестиции в съответствие с плана за възстановяване и устойчивост на Кипър, териториалния план за справедлив преход на Кипър и специфичните за държавата препоръки за периода 2022—2023 г., отправени в рамките на европейския семестър; както и дали включва солидна макроикономическа оценка на планираните политики и мерки. НПЕК следва да осигури прозрачност и предвидимост на националните политики и мерки, за да се подкрепи инвестиционната сигурност.

([11]) Съобщение относно европейския план за действие в областта на вятърната енергия (COM(2023) 669 final, 24.10.2023 г.) и Съобщение относно постигането на амбициите на ЕС в областта на енергията от възобновяеми източници в морето (COM(2023) 668 final).

([12]) Директива (ЕС) 2023/1791 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 г. за енергийната ефективност и за изменение на Регламент (ЕС) 2023/955 (ОВ L 231, 20.9.2023 г., стр. 1).

([13]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Да пестим газ за безпроблемна зима“ (COM(2022) 360 final).

([14]) Регламент (ЕС) 2019/941 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. за готовност за справяне с рискове в електроенергийния сектор и за отмяна на Директива 2005/89/ЕО (ОВ L 158, 14.6.2019 г., стр. 1).

([15]) Регламент (ЕС) 2017/1938 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2017 г. относно мерките за гарантиране на сигурността на доставките на газ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 994/2010 (ОВ L 280, 28.10.2017 г., стр. 1).

([16]) Препоръка на Комисията от 14 март 2023 г. относно „Съхраняването на енергия — основа за декарбонизирана и сигурна енергийна система на ЕС“ (ОВ C 103, 20.3.2023 г., стр. 1).

([17]) Препоръка (ЕС) 2023/2407 на Комисията от 20 октомври 2023 г. относно енергийната бедност (ОВ L, 2023/2407, 23.10.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

(15) Препоръките на Комисията отразяват решаващото значение на провеждането на обширни регионални консултации, както и на приобщаващи консултации на ранен етап във връзка с плана, включително ефективно участие на обществеността с достатъчно информация и срокове, в съответствие с Орхуската конвенция ([18]).

(16) Препоръките на Комисията относно справедливия преход отразяват оценката на това дали в плана на Кипър са определени достатъчно задълбочено съответните социални въздействия, въздействията върху заетостта и уменията, свързани с прехода в областта на климата и енергетиката, и дали са очертани подходящи съпътстващи политики и мерки за насърчаване на справедлив преход, като същевременно се допринася за насърчаването на правата на човека и равенството между половете.

(17) Препоръките на Комисията към Кипър се основават на оценката на проекта на неговия актуализиран НПЕК ([19]), която е публикувана заедно с настоящата препоръка.

(18) Кипър следва надлежно да вземе предвид настоящите препоръки при разработването на окончателния си актуализиран интегриран НПЕК, който трябва да бъде представен до 30 юни 2024 г.

Препоръки относно съответствието с целта на Съюза за неутралност по отношение на климата и с гарантирането на напредък в областта на адаптирането към изменението на климата

(19) В съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1119 (Европейския закон за климата) Комисията има задължението да оценява съответствието на националните мерки с целта за неутралност по отношение на климата, както и с гарантирането на напредък в областта на адаптирането към изменението на климата. Комисията извърши оценка на съответствието на мерките на Кипър с тези цели ([20]). Представените по-долу препоръки са съставени въз основа на споменатата оценка. Кипър следва надлежно да вземе предвид настоящите препоръки и да предприеме последващи действия по тях в съответствие с Европейския закон за климата.

(20) Въпреки че нетните емисии на парникови газове в Съюза (включително от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство (ЗПЗГС) и с изключение на международния транспорт) показват като цяло устойчива тенденция към намаляване, която в общи линии съответства на линейната траектория за постигане на целта на Съюза в областта на климата от -55 % до 2030 г. и на целта на Съюза за неутралност по отношение на климата до 2050 г., темпът на намаляване на емисиите трябва да се ускори и действията на държавите членки са от съществено значение. Напредъкът в държавите членки не е еднороден, с редица секторни предизвикателства и слабости, които трябва да бъдат отстранени без по-нататъшно забавяне. Оценката, основана на наличната информация, показва, че напредъкът на Кипър към постигането на целта на Съюза за неутралност по отношение на климата изглежда недостатъчен. Надеждните дългосрочни стратегии са крайъгълният камък за провеждането на икономическата трансформация, необходима за постигането на целта на Съюза за неутралност по отношение на климата.

(21) За да се гарантира ефективността на стратегиите и плановете за адаптиране към изменението на климата, от съществено значение е да се установи по подходящ начин какви са потенциалните опасности, свързани с изменението на климата, които могат да засегнат определена област или сектор. Първата стъпка към засилване на амбицията за адаптиране следва да бъде приемането на подходяща правна рамка за националната политика в областта на климата, в която се определят редовно актуализирани обвързващи цели за адаптиране с цел измерване на цялостния напредък при изграждането на устойчивост. Ефективното адаптиране в необходимия мащаб и във всички изложени на риск сектори се нуждае структура за управление и координация с ясни правомощия и политическа подкрепа на високо равнище. Тази структура може да включва междуведомствена работна група или комитет. Наблюдението и оценката на усилията за адаптиране са необходими за поддържане на отчетността и за подобряване на политиката за адаптиране. Финансирането на адаптирането може да се осигури чрез различни финансови инструменти на ЕС. Съображенията, свързани с устойчивостта спрямо изменението на климата, следва да бъдат поставени на преден план, когато държавите членки разработват своите национални планове в рамките на съответните фондове на ЕС. Не следва да има каквито и да е разходи, които да вредят на адаптирането, т.е. да увеличават уязвимостта на бенефициерите или на други лица. Нуждите от инвестиции за адаптирането към изменението на климата нарастват и това нарастване ще се ускори през следващите десетилетия. Подобреното финансиране следва да бъде придружено от достатъчен капацитет и експертен опит, необходими за администрирането, както и за изпълнението, за да се гарантира качеството на разходите и капацитета за усвояване и да се избегне неправилно адаптиране. В допълнение към публичното и частното финансиране могат да се проучат и инструменти за иновативно финансиране чрез сътрудничество с частния сектор и финансовите институции.

([18]) Конвенция за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда от 25 юни 1998 г. („Орхуската конвенция“).

([19]) SWD(2023) 910.

([20]) Доклад за напредъка на действията на ЕС в областта на климата за 2023 г. (COM(2023) 653 final) и Работен документ на службите на Комисията относно оценка на напредъка в областта на адаптирането към изменението на климата в отделните държави членки съгласно Европейския закон за климата (SWD(2023) 932).

(22) Най-уязвимите общности са тези с повишена вероятност да бъдат засегнати от изменението на климата. Неравномерната експозиция и уязвимост спрямо последиците от изменението на климата на различни региони и социално-икономически групи влошават съществуващите неравенства и уязвимост. Справедливата устойчивост следва да намали неравномерната тежест на климатичния риск и да гарантира справедливо разпределение на ползите от адаптирането. Частните заинтересовани страни са движещи сили на промяната, като предоставят информация, ресурси, капацитет и финансиране. Местното равнище на управление разполага с компетенции, които могат да въздействат върху устойчивостта спрямо изменението на климата в по-широк план. Подготовката и прилагането на политики за адаптация на поднационално равнище е от съществено значение.

(23) Природосъобразните решения предлагат ефикасни и икономически ефективни възможности за адаптиране и смекчаване на изменението на климата, ако внедряването им се стимулира чрез стратегически рамки, политики и финансиране. Те могат да се изпълняват самостоятелно или да се интегрират в други мерки за адаптиране и смекчаване, съчетани с по-технологични или инфраструктурни решения. При изпълнението трябва да се отчитат сложността на екосистемите и прогнозираните последици от изменението на климата, местният контекст, свързаните интереси и ценности, както и социално-икономическите условия,

ПРЕПОРЪЧВА НА КИПЪР ДА ПРЕДПРИЕМЕ СЛЕДНИТЕ ДЕЙСТВИЯ:

Относно проекта на актуализирания национален план в областта на енергетиката и климата съгласно Регламент (ЕС) 2018/1999

1. Да определи икономически ефективни допълнителни политики и мерки, особено за секторите на транспорта и сградите, както и за емисиите, различни от емисии на CO_2, включително метан, N_2O и флуорсъдържащи газове, от промишлени процеси и използване на продукти, селско стопанство и управление на отпадъците, за да преодолее прогнозирания недостиг от 8,9 процентни пункта с оглед на постигането на националната цел за парниковите газове от -32 % през 2030 г. по отношение на равнищата от 2005 г. съгласно РРУ. Да предостави актуализирани прогнози, за да демонстрира по какъв начин съществуващите и планираните политики ще доведат до постигането на целта, и ако е необходимо, да конкретизира по какъв начин ще се използват възможностите за гъвкавост, налични в рамките на РРУ, за да се осигури съгласуваност. Да допълни информацията относно политиките и мерките, като посочи ясно техния обхват, срокове и, когато е възможно, очаквано въздействие относно намаляването на емисиите на парникови газове, включително за мерките в програмите за финансиране на Съюза, като например общата селскостопанска политика.

2. Да определи количеството на емисиите на CO_2, които могат да бъдат уловени годишно до 2030 г., включително източника. Да предостави подробна информация за начина на транспортиране на уловения CO_2. Да определи общия капацитет за съхранение на CO_2 и наличните обеми за инжектиране към 2030 г.

3. Да определи конкретен маршрут за постигане на националната цел за ЗПЗГС, както е определена в Регламент (ЕС) 2018/841. Да включи допълнителни мерки в сектора на ЗПЗГС с подробно описание на сроковете и обхвата им, с количествена оценка тяхното очаквано въздействие, за да се гарантира, че поглъщанията на парникови газове са ефективно съгласувани с целта на ЕС за 2030 г. за нетно поглъщане от -310 $MtCO_2$ еквивалент и със специфичната за държавата цел за поглъщане от -63 $ktCO_2$ еквивалент, както е определено в Регламент (ЕС) 2018/841. Да предостави ясна информация по какъв начин публичните средства (както средствата на Съюза, включително по общата селскостопанска политика, така и държавните помощи) и частното финансиране чрез схеми за въглеродно земеделие се използват последователно и ефективно за постигане на националната цел за нетно поглъщане. Да предостави информация за състоянието и напредъка, който трябва да бъде постигнат, за да се гарантира подобряването до по-високи нива/специфични географски набори от данни за мониторинга, докладването и проверката, в съответствие с част 3 от приложение V към Регламент (ЕС) 2018/1999.

4. Да предостави допълнителен анализ относно съответните уязвимости и рискове, свързани с климата, по отношение на постигането на националните общи и конкретни цели и приноси, както и относно политиките и мерките в различните измерения на Енергийния съюз. Да очертае по-добре и да определи количествено връзката с конкретните цели и политики на Енергийния съюз, които политиките и мерките за адаптиране следва да подкрепят. Да определи допълнителни политики и мерки за адаптиране с достатъчно подробности, за да се подпомогне постигането на националните общи и конкретни цели и приноси на Кипър в рамките на Енергийния съюз. Да обърне специално внимание на управлението на водите при променящите се климатични условия поради рискове от прекъсване на електроснабдяването, тъй като наводненията, високите температури и засушаванията оказват въздействие върху производството на енергия.

5. Да повиши значително амбицията за дял на енергията от възобновяеми източници от поне 33 % като принос към обвързващата цел на Съюза за енергията от възобновяеми източници за 2030 г., определена в член 3, параграф 1 от Директива (ЕС) 2018/2001, изменена в съответствие с формулата в приложение II към Регламент (ЕС) 2018/1999. Да включи ориентировъчна крива, която да достига до референтните стойности за 2025 г. и 2027 г. съгласно член 4, буква а), подточка 2 от Регламент (ЕС) 2018/1999.

6. Да представи прогнозните траектории и дългосрочен план за внедряване на технологии за енергия от възобновяеми източници през следващите 10 години с перспектива до 2040 г. Да включи конкретни цели, които да допринесат за постигането на ориентировъчната цел за иновативни технологии за енергия от възобновяеми източници. Да включи обвързваща подцел за възобновяеми горива от небиологичен произход (RFNBO) в промишлеността за 2030 г. Да включи ориентировъчна цел за сектора на отоплението и охлаждането за постигане на допълнителните цели по приложение IA към Директива (ЕС) 2018/2001, както е изменена, и ориентировъчната цел за районните отоплителни и охладителни системи за периода 2021—2030 г. Да посочи каква цел възнамерява да постигне Кипър в транспортния сектор чрез налагането на задължение за доставчиците на горива, включително чрез подцел за биогоривата от ново поколение и възобновяемите горива с небиологичен произход (RFNBO), като се гарантира спазването на минималното равнище на RFNBO през 2030 г.

7. Да включи подробни и количествено определени политики и мерки по начин, който дава възможност за своевременно и икономически ефективно постигане на националния принос към обвързващата цел на Съюза за дял на енергията от възобновяеми източници от поне 42,5 % през 2030 г., с колективни усилия за увеличаването ѝ до 45 %. Да опише по-специално как планира да ускори издаването на разрешения и да предостави подробности за технологиите за енергия от възобновяеми източници, за които планира да определи „зони за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници“ с по-бързи и по-прости процедури. Да опише как възнамерява да ускори внедряването на енергия от възобновяеми източници чрез споразумения за закупуване на електрическа енергия от възобновяеми източници, гаранции за произход и една благоприятна рамка за насърчаване на собственото потребление и енергийните общности. Да опише по какъв начин ще бъдат обхванати задълженията на доставчиците на горива в транспортния сектор и да включи съпоставими мерки за насърчаване на водорода в промишлеността и за подготовка на ЕС за търговия с водород от възобновяеми източници.

8. Да представи, доколкото е възможно, прогнозираните срокове на стъпките, водещи до приемането на законодателни и незаконодателни политики и мерки, насочени към транспониране и прилагане на разпоредбите на изменената Директива (ЕС) 2018/2001, по-специално за мерките, посочени в предходните точки.

9. Да включи национален принос към енергийната ефективност при крайното енергийно потребление към обвързващата цел на Съюза за крайното енергийно потребление за 2030 г. в съответствие с член 4 и приложение I към Директива (ЕС) 2023/1791 или равностоен на коригирания ориентировъчен национален принос, който Комисията ще представи на всяка държава членка до 1 март 2024 г. съгласно член 4, параграф 5 от посочената директива. Да включи националния принос към енергийната ефективност по отношение на първичното енергийно потребление в ориентировъчната цел на Съюза за първично енергийно потребление в съответствие с член 4 и приложение I към Директива (ЕС) 2023/1791.

10. Да включи актуализирано ниво на амбиция за осигуряване на високо енергийноефективен и декарбонизиран национален сграден фонд и преобразуване на съществуващите сгради в сгради с нулеви емисии до 2050 г. Да включи междинни етапни цели за 2030 г. и 2040 г., както и сравнение на тези етапни цели с най-новата дългосрочна стратегия за саниране. Да включи повече информация за свързаните с това мерки за сградите и тяхното въздействие върху икономиите на енергия.

11. Да повиши устойчивостта на енергийната система, по-специално чрез поставяне на цел за внедряване на системи за съхранение на енергия и чрез предлагане на политики и мерки за интегриране на необходимостта от адаптиране към изменението на климата в енергийната система. Да извърши допълнителна оценка на съгласуваността на своята бъдеща газова инфраструктура с целите за декарбонизация. Да оцени адекватността на нефтената инфраструктура (по-специално на нефтохранилищата) с оглед на очаквания спад в търсенето на нефт и преминаването към по-нисковъглеродни алтернативи.

12. Да предложи ясни общи и конкретни цели за отговор на търсенето за подобряване на гъвкавостта на енергийната система с оглед на оценката на нуждите от гъвкавост и да опише конкретни мерки за улесняване на интеграцията на енергийната система във връзка с член 20а от изменената Директива (ЕС) 2018/2001. Да разработи по-конкурентни пазари на дребно и да повиши степента на овластяване на потребителите на пазара на дребно.

13. Да доразвие подхода за справяне с енергийната бедност, като включи оценка на положението на засегнатите понастоящем домакинства и посочи конкретна измерима цел за намаляване, както се изисква от Регламент (ЕС) 2018/1999, като вземе предвид Препоръка (ЕС) 2023/2407. Да предостави допълнителни подробности относно съществуващите и потенциалните мерки за справяне с енергийната бедност и относно определените финансови ресурси от гледна точка както на социалната политика (финансова достъпност), така и на структурните енергийни мерки. Да обясни как се предвижда мерките за енергийна ефективност, използвани в рамките на Схемата за задължения за енергийна ефективност за намаляване на енергийната бедност, да бъдат внедрени в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2018/1999.

14. Да изясни допълнително националните цели в областта на научните изследвания, иновациите и конкурентоспособността с оглед внедряване на чисти технологии, като установи сценарий за емисиите за 2030 г. и 2050 г. за подпомагане на декарбонизацията на промишлеността и прехода на предприятията към кръгова икономика с нулеви нетни емисии. Да предложи политики и мерки за насърчаване на разработването на проекти с нулеви нетни емисии, включително такива, които са от значение за енергоемките отрасли. Да опише предвидима и опростена регулаторна рамка за процедурите за издаване на разрешителни и по какъв начин ще бъде опростен достъпът до национално финансиране, когато е необходимо. Да предостави подробни политики и мерки за цифровизация на енергийната система, развитие на уменията, свързани с чистата енергия, и улесняване на отворената търговия за гъвкави и устойчиви вериги за доставка на ключови компоненти и оборудване с нулеви нетни емисии.

15. Да конкретизира реформите и мерките за мобилизиране на частните инвестиции, необходими за постигане на целите в областта на енергетиката и климата. Да подобри и разшири анализа на нуждите от инвестиции и да предостави цялостен и последователен преглед на нуждите от публични и частни инвестиции като цяло и по сектори. Да допълни подхода от горе надолу за цялата икономика с оценка от долу нагоре за всеки конкретен проект. Да включи разбивка на общите инвестиционни нужди с допълнителна информация относно източниците на финансиране на национално и регионално равнище и на равнището на ЕС, както и относно частните финансови източници, които трябва да бъдат мобилизирани. Да добави кратко описание на вида на схемите за финансова подкрепа, избрани за изпълнение на политиките и мерките, които се финансират от публичния бюджет, и използването на инструменти за смесено финансиране, като се използват безвъзмездни средства, заеми, техническа помощ и публични гаранции, включително ролята на националните насърчителни банки в съответните схеми и/или по какъв начин се мобилизира частно финансиране. Да разгледа също така икономически ефективното прехвърляне на емисии към други държави членки в съответствие с РРУ като източник на финансиране. Да предостави солидна оценка на макроикономическото въздействие на планираните политики и мерки.

16. Да обясни подробно как и в какъв срок Кипър възнамерява да премахне постепенно оставащите субсидии за изкопаеми горива.

17. Да предостави подробна информация за социалните последици, последиците за заетостта и уменията или други въздействия върху разпределението от прехода в областта на климата и енергетиката, както и за планираните цели, политики и мерки в подкрепа на справедливия преход. Да посочи формата на подкрепа, въздействието на инициативите, целевите групи и заделените ресурси, като вземе предвид препоръката на Съвета относно гарантирането на справедлив преход към неутралност по отношение на климата ([21]). Да осигури съответствие между сроковете за постепенно преустановяване на използването на изкопаеми горива, очертани в териториалния план за справедлив преход и окончателния актуализиран НПЕК, по-специално във връзка с електроцентралата в района на Декелия, работеща с тежко гориво. Да включи, доколкото е възможно, повече елементи, които да осигурят адекватна аналитична основа за изготвянето на бъдещ социален план за климата в съответствие с Регламент (ЕС) 2023/955 на Европейския парламент и на Съвета ([22]), включително указания за това как да се оценят предизвикателствата и социалните въздействия върху най-уязвимите от системата за търговия с квоти за емисии за изгарянето на горива в сградите, автомобилния транспорт и допълнителни сектори, както и да се определят потенциалните бенефициери и съответната политическа рамка. Да обясни по какъв начин политическата рамка, определена в НПЕК, ще допринесе за изготвянето на социалния план за климата на Кипър и как ще бъде осигурена съгласуваност между двата плана.

18. Да осигури приобщаващо участие на обществеността в разумни срокове и широко участие на местните органи и гражданското общество в изготвянето на плана. Да предостави ясен преглед на начина, по който процесът на консултация ще даде възможност за широко обществено участие на всички съответни органи, граждани и заинтересовани страни, включително социалните партньори, в изготвянето както на проекта, така и на окончателния актуализиран план. Да представи обобщение на мненията, изразени от различните участници, и обобщение на начина, по който в плана са включени мненията, изразени по време на консултациите.

([21]) Препоръка на Съвета от 16 юни 2022 г. относно гарантирането на справедлив преход към неутралност по отношение на климата (ОВ C 243, 27.6.2022 г., стр. 35).

([22]) Регламент (ЕС) 2023/955 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. за създаване на Социален фонд за климата и за изменение на Регламент (ЕС) 2021/1060 (ОВ L 130, 16.5.2023 г., стр. 1).

19. Да засили регионалното сътрудничество и да опише по-конкретно по какъв начин Кипър планира да създаде рамка за сътрудничество с други държави членки до 2025 г. в съответствие с член 9 от изменената Директива (ЕС) 2018/2001.

Относно съответствието на националните мерки с целта за неутралност по отношение на климата, както и с гарантирането на напредък в областта на адаптирането съгласно Регламент (ЕС) 2021/1119

1. Да увеличи усилията за смекчаване на последиците от изменението на климата, като постигне осезаем напредък по съществуващите и планираните политики, и да разгледа допълнителни спешни мерки за привеждане на прогнозите и очакваните намаления на емисиите на парникови газове в съответствие с целта за неутралност по отношение на климата.

2. Да актуализира и повиши амбицията и качеството на националната дългосрочна стратегия, като изясни дългосрочната цел на Кипър за неутралност по отношение на климата и подкрепи с надеждни политики и мерки намаляването на емисиите в Кипър и повишаването на целите за поглъщане в отделни сектори.

3. Да оцени съответните уязвимости и рискове, свързани с покачването на морското равнище, ерозията на бреговете и навлизането на солени води. Да създаде подходяща правна рамка за политиката и действията за адаптиране към изменението на климата. Да предостави правомощия на структура за управление, която да е в състояние да подкрепя стабилното планиране, внедряване на решения, мониторинг и оценка за адаптирането във всички сектори и групи от населението и на всички административни равнища. Да отдаде по-голям приоритет на съображенията относно устойчивостта спрямо изменението на климата при използването на подкрепата от програмите за финансиране на Съюза, като например общата селскостопанска политика, финансирането по линия на политиката на сближаване и други съответни средства на Съюза. Средствата следва да се изразходват по такъв начин, че да повишават устойчивостта спрямо изменението на климата и да не увеличават уязвимостта (т.е. да не се нанасят значителни вреди на адаптирането). Да гарантира наличието на публични и частни механизми за финансиране на действията за адаптиране и съразмерност на бюджетите с инвестиционните нужди, по-специално в приоритетните уязвими сектори.

4. Да ангажира групите заинтересовани страни, които са особено уязвими за въздействията, дължащи се на изменението на климата, в разработването и прилагането на политиката за адаптиране в Кипър. Да включи социалните партньори и заинтересованите страни от частния сектор в разработването и изпълнението на политиките и инвестициите. Да документира процесите и резултатите от съответните консултации. Да създаде механизми, които да гарантират, че са подготвени политики на поднационално равнище, които се преразглеждат и актуализират редовно.

5. Да насърчава природосъобразните решения и основаващото се на екосистемите адаптиране в националните стратегии, политики и планове и да осигурява инвестиции за тяхното внедряване.

Съставено в Брюксел на 18 декември 2023 година.

За Комисията
Kadri SIMSON
Член на Комисията